

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ У 2017 Р.

О.В. Мислицький, Л.І. Закрутько, Л.Г. Білан, Н.О. Мовчун

Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України, м. Київ

Ключові слова:
наукові медичні форуми, лікувальні інновації, реабілітація, профілактика.

Клінічна та експериментальна патологія Т.17, №4 (66). С.03-07.

DOI:10.24061/1727-4338.XVII.4.66.2018.180

E-mail: oles_m@ukr.net

Мета роботи - зробити ретроспективний аналіз основних засобів наукової комунікації у сфері охорони здоров'я України у 2017 р.

За даний період було проведено 370 наукових медичних форумів. За вказаний період науковцями галузі запропоновано 594 інновації, серед яких найбільше було за напрямками "Стоматологія" і "Хірургія та Трансплантологія".

Матеріал та методи. Проаналізовано основні засоби наукової комунікації у сфері охорони здоров'я України у 2017 р. Застосовано методи експертної оцінки, статистичного, системного, структурно-логічного та кластерного аналізу.

Висновки. Найбільша кількість нових розробок присвячена питанням лікування захворювань - 31,8% від їх загальної кількості.

Найменше запропоновано інновацій щодо реабілітації хворих та профілактики патологічних станів - 1,2% та 4,5% відповідно, що вказує на необхідність у зміщенні акцентів з лікувальної роботи на профілактичну.

Ключовые слова:
научные медицинские форумы, лечебные инновации, реабилитация, профилактика.

Клиническая и экспериментальная патология Т.17, №4 (66). С.03-07.

АНАЛИЗ ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ НАУЧНОЙ КОММУНИКАЦИИ В СФЕРЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УКРАИНЫ В 2017 Г.

О.В. Мыслицкий, Л.И. Закрутько, Л.Г. Белан, Н.А. Мовчун

Цель работы - сделать ретроспективный анализ основных средств научной коммуникации в сфере здравоохранения Украины в 2017 г.

За данный период было проведено 370 научных медицинских форумов. За указанный период учеными отрасли предложено 594 инновации, среди которых больше всего было по направлениям "Стоматология" и "Хирургия и Трансплантология".

Материал и методы. Проанализированы основные средства научной коммуникации в сфере здравоохранения Украины в 2017 г. Использованы методы экспертной оценки, статистического, системного, структурно-логического и кластерного анализа.

Выводы. Наибольшее количество новых разработок посвящена вопросам лечения заболеваний - 31,8% от их общего количества. Меньше предложено инноваций по реабилитации больных и профилактике патологических состояний - 1,2% и 4,5% соответственно, что указывает на необходимость в смещении акцентов с лечебной работы на профилактическую.

Key words:
scientific medical forums, treatment innovations, rehabilitation, prophylaxis.

Clinical and experimental pathology. Vol.17, №4 (66). P.03-07.

ANALYSIS OF THE BASIC MEANS OF SCIENTIFIC COMMUNICATIONS IN THE FIELD OF PUBLIC HEALTH CARE OF UKRAINE IN 2017

O.V. Myslytskiy, L.I. Zakrutko, L.G. Bilan, N.O. Movchun

Objective - a retrospective analysis of the basic means of scientific communication in the field of health care in Ukraine in 2017.

That during this period 370 scientific medical forums were held. In this field, the scientists proposed 594 innovations, among which the largest ones were in "Dentistry" and "Surgery and Transplantology".

Material and methods. The basic means of scientific communication in the field of health protection of Ukraine in 2017 are analyzed. Methods of expert evaluation, statistical, system, structural-logical and cluster analysis are applied.

Conclusions. The largest number of new developments is devoted to the treatment of diseases - 31.8% of their total number. The least innovations were proposed concerning rehabilitation of patients and prevention of pathological conditions - 1.2% and 4.5% respectively, indicating the need to shift emphasis from the therapeutic work to prophylaxis.

Вступ

В умовах реформування сфери охорони здоров'я України діяльність наукових установ зорієнтована на розробку механізмів підвищення якості, доступності та своєчасності надання медичної допомоги, ефективного використання ресурсів сфери охорони здоров'я.

Впровадження теоретичних знань та розроблених технологій у практичну охорону здоров'я стають вирішальними чинниками для поліпшення показників здоров'я населення та отримання максимальної користі для пацієнтів від сучасних досягнень медицини [2].

Для успішного впровадження інновацій в практичну діяльність закладів охорони здоров'я необхідно максимально забезпечити використання інформаційних джерел та комунікаційних засобів [1; 3]. Основними засобами наукової комунікації, що інформують спеціалістів про новітні досягнення медичної науки, є доповіді на наукових медичних форумах (НМФ) та повідомлення про наукову (науково-технічну) продукцію, отриману в результаті наукової діяльності (далі - наукове повідомлення) підприємств, установ, організацій Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України, Національної академії медичних наук України [4].

Зазначені засоби наукової комунікації мають сприяти впровадженню у практику охорони здоров'я результатів наукових розробок, що є передумовою підвищення ефективності функціонування сфери охорони здоров'я України.

Мета роботи

Провести аналіз основних засобів наукової комунікації у сфері охорони здоров'я України за період 2017 р.

Матеріали та методи дослідження

Експертами Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України (Укрмедпатентінформ) проаналізовано основні засоби наукової комунікації у сфері охорони здоров'я України у 2017 р.: Реєстр з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій (далі - Реєстр наукових медичних форумів (НМФ)), Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я (Випуск 4) (далі - Перелік (Випуск 4)).

Застосовано методи експертної оцінки, статистичного, системного, структурно-логічного та кластерного аналізу.

Результати та їх обговорення

Проведення наукових форумів є одним з основних засобів ознайомлення спеціалістів певного профілю з новітніми науковими розробками та технологіями в медицині. Щорічно в Укрмедпатентінформі опрацьовуються заявки на проведення наукових медичних форумів у сфері охорони здоров'я України з метою формування Реєстру наукових форумів на наступний рік. Реєстр наукових форумів є головним засобом координації проведення відповідних заходів у сфері охорони здоров'я України.

Результати дослідження показали, що у 2017 р. було проведено 370 НМФ. Організаторами та співорганізаторами наукових форумів в галузі охорони здоров'я були вищі медичні (фармацевтичний) навчальні заклади (ВМ(Ф)НЗ) та заклади післядипломної освіти МОЗ України, наукові установи МОЗ та НАМН України, профільні асоціації, наукові товариства, громадські організації, міжнародні благодійні фонди.

Лідерами у проведенні НМФ були ВМ(Ф)НЗ та заклади післядипломної освіти МОЗ України. Ними організовано 45,7 % вказаних форумів у 2017 р. (табл. 1).

У 2017 році за кількістю більше 10 форумів на рік було проведено НМФ за 13 медичними напрямками (табл. 2). Найбільше було організовано НМФ, які присвячені актуальним питанням за такими напрямками, як "Педіатрія" (32) та "Організація охорони здоров'я" (31), що становить 8,6% та 8,4 % від їх загальної кількості відповідно.

Одним з важливих засобів наукової комунікації є Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. Результати наукової діяльності ВМ(Ф)НЗ та закладів післядипломної освіти МОЗ України та НДУ МОЗ та НАМН України у 2017 р. були відображені у наукових повідомленнях (594 НП), що увійшли до Переліку (Випуск 4).

У 2017 році ВМ(Ф)НЗ та закладами післядипломної освіти МОЗ України (17 установ) було запропоновано 473 нових наукових розробок, НДУ МОЗ та НАМН України (23 установи) - 121, що становить 79,6% та 20,4 %

Таблиця 1

Кількість наукових медичних форумів, організованих вищими медичними навчальними закладами, та заклади післядипломної освіти МОЗ України, науково-дослідними установами МОЗ і НАМН України та іншими організаціями у 2017 р.

№ п/п	Установи	Кількість НМФ	
		Абс. значення	%
1.	Вищі медичні (фармацевтичний) навчальні заклади та заклади післядипломної освіти МОЗ України	169	45,7
2.	Науково-дослідні установи МОЗ та НАМН України	97	26,2
3.	Інші організації України	104	28,1
	Всього	370	100

Таблиця 2

Основні медичні напрями, за якими було організовано найбільше НМФ у 2017 р.

№ п/п	Медичний напрям	Кількість НМФ	
		Абс. значення	% від загальної кількості НМФ
1.	Педіатрія	32	8,6
2.	Організація охорони здоров'я	31	8,4
3.	Кардіологія	23	6,2
4.	Терапія	22	5,9
5.	Акушерство і гінекологія	20	5,4
6.	Хірургія. Торакальна хірургія. Трансплантологія	20	5,4
7.	Онкологія	17	4,6
8.	Ендокринологія	16	4,3
9.	Неврологія	16	4,3
10.	Фармакологія. Фармація	16	4,3
11.	Наркологія та психіатрія	14	3,8
12.	Ортопедія і травматологія	12	3,2
13.	Стоматологія	11	3,0
	Всього	250	67,6

від їх загальної кількості відповідно.

Найбільше наукових повідомлень - 59,3 % від їх загальної кількості - надійшло від ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет, Харківського національного медичного університету, Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, ВДНЗ України "Українська медична стоматологічна академія", Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика та Державного підприємства "Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки імені академіка Л.І. Медведя МОЗ України" (табл. 3).

Проведено аналіз наукових повідомлень за 45 лікарськими (провізорськими) спеціальностями (табл. 4).

Найбільша кількість НП висвітлює проблеми 10 спеціальностей (26,3% від загальної кількості проаналізованих спеціальностей), що у відсотковому плані складає від 11,3 до 3,7% від загальної кількості поданих повідомлень. Серед них варто виділити такі спеціальності, як "Стоматологія" і "Хірургія та Трансплантологія" (по 67, 11,3 % від загальної кількості поданих повідомлень),

"Загальна гігієна" (50, 8,4%), "Фармакологія та фармація" (46, 7,7%), "Педіатрія" (44, 7,4%), "Акушерство та гінекологія" (34, 5,7%), "Онкологія" (27, 4,5%), "Кардіологія" (25, 4,2%), "Організація і управління охороною здоров'я" та "Фтизіатрія і пульмонологія" (по 22, 3,7%).

НП з 12 спеціальностей надійшло у середній кількості від загального числа повідомлень і складає від 3,2 до 1,2%. Серед них варто назвати, такі як "Офтальмологія" та "Морфологія людини" (по 19, 3,2%), "Патологічна анатомія" (16, 2,5%), "Інфекційні хвороби" та "Нормальна і патологічна фізіологія" (по 14, 2,4%), "Ревматологія" (13, 2,2%), "Анестезіологія" та "Ортопедія і травматологія" (по 12, 2,0%), "Дерматовенерологія" (11, 1,9%), "Неврологія" (10, 1,7%), "Ендокринологія" (9, 1,5%), "Терапія" (8, 1,3%), "Гастроентерологія" (7, 1,2%).

Менше 1 відсотка набрали такі спеціальності, як "Патологічна анатомія" та "Фізіотерапія та медична реабілітація" (по 5, 0,8%), "Епідеміологія", "Наркологія та психіатрія" та "Судово-медична експертиза" (по 4, 0,7%), "Алергологія та імунологія", "Загальна практика - сімейна медицина" та "Мікробіологія і вірусологія"

Таблиця 3

Рейтинг найбільш активних наукових установ за кількістю НП, запропонованих у 2017 р.

№ п/п	Назва установи	Кількість НП	Питома вага НП від їх загальної кількості (%)
1	ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет»	80	13,5
	Харківський національний медичний університет	80	13,5
2	Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»	42	7,1
	Національний медичний університет імені О.О. Богомольця	42	7,1
3	ДП «Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки імені академіка Л.І. Медведя МОЗ України»	39	6,6
	Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика	39	6,6
	Всього	322	59,3

Кваліметрична характеристика наукових повідомлень за назвою спеціальності

№ п/п	Назва спеціальності	Кількість НП			
		ВМНЗ	НДУ	Всього	
				Всього	% від загальної кількості НП
1.	Акушерство та гінекологія	34		34	5,7
2.	Алергологія Імунологія	3		3	0,5
3.	Анестезіологія	12		12	2,0
4.	Гастроентерологія	5	2	7	1,2
5.	Дерматовенерологія	11		11	1,9
6.	Ендокринологія	9		9	1,5
7.	Ендоскопія	1		1	0,2
8.	Епідеміологія	4		4	0,7
9.	Загальна гігієна	11	39	50	8,4
10.	Загальна практика – сімейна медицина	2	1	3	0,5
11.	Інфекційні хвороби	14		14	2,4
12.	Кардіологія	23	2	25	4,2
13.	Клінічна лабораторна діагностика		1	1	0,2
14.	Лікувальна фізкультура і спортивна медицина	1		1	0,2
15.	Медична психологія та психотерапія	2		2	0,3
16.	Мікробіологія і вірусологія	3		3	0,5
17.	Морфологія людини	19		19	3,2
18.	Наркологія та психіатрія	3	1	4	0,7
19.	Неврологія	8	2	10	1,7
20.	Нейрохірургія	1		1	0,2
21.	Нормальна та патологічна фізіологія	14		14	2,4
22.	Онкологія	7	20	27	4,5
23.	Організація і управління охороною здоров'я	9	13	22	3,7
24.	Ортопедія і травматологія	9	3	12	2,0
25.	Отоларингологія	2		2	0,3
26.	Офтальмологія	13	6	19	3,2
27.	Патологічна анатомія	5		5	0,8
28.	Педіатрія	44		44	7,4
29.	Радіологія. Рентгенологія	1		1	0,2
30.	Ревматологія	13		13	2,2
31.	Стоматологія	67		67	11,3
32.	Судово-медична експертиза	4		4	0,7
33.	Терапія	8		8	1,3
34.	Урологія	2		2	0,3
35.	Фармакологія. Фармація	46		46	7,7
36.	Фізіотерапія. Медична реабілітація	1	4	5	0,8
37.	Фтизіатрія. Пульмонологія	14	8	22	3,7
38.	Хірургія. Торакальна хірургія. Трансплантологія	48	19	67	11,3
	Всього:	473	121	594	100

(по 3, 0,5%), "Медична психологія та психотерапія", "Отоларингологія" та "Урологія" (по 2, 0,3%), "Ендоскопія", "Клінічна лабораторна діагностика", "Лікувальна фізкультура і спортивна медицина", "Нейрохірургія" та "Радіологія та рентгенологія" (по 1, 0,2%).

За тематикою найбільш вагомими науковими досягненнями у сфері охорони здоров'я розподіляються таким чином:

1) способи лікування 189 НП (31,8% від їх загальної кількості);

2) способи діагностики 127 (21,4%);

3) способи профілактики - 27 (4,5%);

4) способи прогнозування - 86 (14,5%);

5) способи реабілітації - 7 (1,2%);

6) нові пристрої та лікарські засоби - 45 (7,6%);

7) теоретичні принципи - 113 (19,0%).

Традиційно у 2017 р. найбільша кількість нових розробок присвячена питанням лікування захворювань - 31,8% від їх загальної кількості. Найменше запропоновано інновацій щодо реабілітації хворих та профілактики патологічних станів - 1,2% та 4,5% відповідно. Таким чином, науковцям необхідно приділяти більше уваги профілактичній роботі.

Висновки

1. У 2017 р. було проведено 370 НМФ. Найбільше було організовано НМФ, які присвячені актуальним питанням за напрямками "Педіатрія" та "Організація охорони здоров'я".

2. У 2017 році було запропоновано 594 нових або удосконалених раніше існуючих наукових розробок. Лідерами серед установ, які подали найбільше НП до Переліку (Випуск 4), були ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет та Харківський національний медичний університет.

3. Найбільше інновацій розробили науковці зі спеціальностей "Стоматологія" і "Хірургія та Трансплантологія".

4. Традиційно найбільша кількість нових розробок присвячена питанням лікування захворювань - 31,8% від їх загальної кількості. Найменше запропоновано інновацій щодо реабілітації хворих та профілактики патологічних станів - 1,2% та 4,5% відповідно, що вказує на необхідність у зміщенні акцентів з лікувальної роботи на профілактичну.

Перспективи подальших досліджень

Перспективи подальших досліджень направлені на моніторинг об'єктів права інтелектуальної власності у сфері охорони здоров'я, отриманих в результаті наукової діяльності установ галузі.

Список літератури

1. Закрутько ЛІ, Дзюба ОМ, Горбань АЄ. Стан забезпечення інноваційним продуктом та впровадження досягнень науки у практику охорони здоров'я України за останні три роки. Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. 2015;2:46-54.

ни. 2015;2:46-54.

2. Свінціцький АС, Висоцька ОІ. Актуальні питання щодо впровадження медичних інноваційних технологій у закладах охорони здоров'я. Практикуючий лікар. 2015;1:7-13.

3. Горбань АЄ. Підходи до розробки автоматизованої системи одержання інформації про інноваційну діяльність в сфері охорони здоров'я України. Актуальні проблеми сучасної медицини. 2016;16(1):264-72.

4. Уваренко АР, Чебан ВІ, Ледошук БО, Яворський ОП, Прытуляк АІ, Василенко СВ, та ін. Порядок підготовки основних засобів наукової комунікації для реалізації інноваційних технологій в медицині: метод. реком. Київ; 2007. 23 с.

References

1. Zakrutko LI, Dzyuba AN, Gorban AE. Stan zabezpechennia innovatsiynym produktom ta vprovadzhennia dosiahnen' nauky u praktyku okhorony zdorovia Ukrainy za ostannia try roky [Monitoring of information security and introduction of scientific achievements in health care ukraine in the last three years]. Bulletin of social hygiene and health protection organization of Ukraine. 2015;2:46-54. (in Ukrainian).

2. Svintsitskiy AS, Vysotska OI. Aktual'ni pytannia schodo vprovadzhennia medychnykh innovatsiinykh tekhnolohii u zakladakh okhorony zdorov'ia [Current issues of medical innovative technologies implementation in health care institutions]. Praktykuiuchy likar. 2015;1:7-13. (in Ukrainian).

3. Gorban AE. Pidkhody do rozrobky avtomatyzovanoi systemy oderzhannia informatsii pro innovatsiynu diial'nist' v sferi okhorony zdorov'ia Ukrainy [Approaches to the development of automated data acquisition system on innovation in health care of Ukraine]. Actual problems of modern medicine. 2016;16(1):264-72. (in Ukrainian).

4. Uvarenko AR, Cheban VI, Liedoshchuk BO, Yavorskyi OP, Prytuliak AI, Vasylenko SV, ta in. Poriadok pidhotovky osnovnykh zasobiv naukovoї komunikatsii dlia realizatsii innovatsiinykh tekhnolohii v medytsyni [The procedure of preparation of basic means of scientific communication for the implementation of innovative technologies in medicine]: metod. rekom. Kiev; 2007. 23 p. (in Ukrainian).

Відомості про авторів:

Мислицький О.В. - в.о. директора Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України, Київ

Закрутько Л.І. - кандидат медичних наук, заступник директора з наукової роботи, Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України

Білан Л.Г. - кандидат медичних наук, заввідділу, Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України

Мовчун Н.О. - науковий співробітник, Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України

Сведения об авторах:

Мыслицкий А.В. - и.о. директора Украинского центра научной медицинской информации и патентно-лицензионной работы МОЗ Украины, Киев

Закрутько Л.И. - кандидат медицинских наук, заместитель директора по научной работе, Украинский центр научной медицинской информации и патентно-лицензионной работы МОЗ Украины

Билан Л.Г. - кандидат медицинских наук, завотделом, Украинский центр научной медицинской информации и патентно-лицензионной работы МОЗ Украины

Молчун Н.А. - научный сотрудник, Украинский центр научной медицинской информации и патентно-лицензионной работы МОЗ Украины

Information about authors:

Myslytskiy O.V. - acting Director of the Ukrainian Center for Scientific Medical Information and Patent and Licensing Work of the Ministry of Health of Ukraine, Kiev

Zakrutko L.I. - Ph.D., Deputy Director for Scientific Work, Ukrainian Center for Scientific Medical Information and Patent and Licensing Work of the Ministry of Health of Ukraine

Bilan L.G. - Candidate of Medical Sciences, Assistant Professor, Ukrainian Center for Scientific Medical Information and Patent and Licensing Work of the Ministry of Health of Ukraine

Movchun N.O. - researcher, Ukrainian Center for Scientific Medical Information and Patent and Licensing Work of the Ministry